

הנדון:

אין לנו מקום ללבבות שאינם קשורים בבני-אדם!

תחוב אותו!

לא מכבר הופיע אחד היורדים על מירקע הטלוויזיה וסיפר על הצלחתו הגדולה באמריקה, על הכסף שצבר ועל הנחיות שבה חי.

אולם, כך אמר כשידמעה חרישית מבצבצת בעיניו, ליבי נשאר בארץ!
באותו רגע נפלט לי מישפט גס:
"קח את ליבך ותחוב אותו לתחת!"

אני ממחר להכריו, בטרם אמשיך, כי איני מציע לכפות על מישהו את החיים במדינת-ישראל.
אני דוגל בחופש-ההגירה — לא רק ליהודי ברית-המועצות אלא גם ליהודי ישראל. אני מבין שפלוני ואלמוני אינם מרגישים כאן בבית, או שיש להם סיבות טובות לחיות בחו"ל, אם אשיות, אם מיקצועיות. כמה מחבריי הטובים ביותר חיים בחו"ל — הרבה יותר מדי — ואיני קורא להם, נפולת של נמושות.

אינני מוכן גם לקבל את ההכנה המקובלת: מי שמהגר ואינו מצליח בחו"ל הוא "יורד", ומי שמהגר ועושה חיל והון הוא "ישראלי בחו"ל".

רק דבר אחד אני מבקש מכל החברים הטובים האלה: אל תבריוו שליבכם נשאר בארץ!
אם אתם עוברים לחיות בלראנגלס או בכרלין או בסידני, אנא קחו את לבבותיכם איתכם:
אנו זקוקים כאן לבני-אדם, לעובדים, ליצרנים, למשלממימים, למשרתים בצה"ל. איננו זקוקים ללבבות שטופיידמעות.

אם נאמרים הדברים האלה במרירות מסוימת, הרי יש לכך סיבה.
אני מאמין כי הירידה יכולה לחסל את מדינת-ישראל. פשוטו כמשמעו.

אינני מאמין כי הערבים יכולים לעשות זאת, לא היום, לא מחר, לא מחרתיים. גם לא בעזרת גאון מרעיל ונשק גרעיני. אינני מאמין כי המדינה תתחשל כגלל הניגודים בין דתיים וחילוניים, או בין אשכנזים ומזרחים. אלה הן בעיות חמורות מאוד, אך אנחנו נתגבר.

אינני מאמין כי המדינה תהרס כגלל בעיותיה הכלכליות. גם אותן נפתור, איכשהו.
אך אני מאמין כי הירידה יכולה להביא להתפרקות מדינת-ישראל.
לא במכה אחת, לא באופן רמאתי, אלא לאט-לאט, בשקט בשקט.

כפי שאמר המשורר האנגלי על סוף-העולם: לא בזבנג יבוא, אלא בקוליבבה.

כאני מדבר על הירידה, אני רואה לפניי תמונה ברורה מאוד:

פצוע שוכב על הארץ. העורק שלו חתוך, ומתוכו קולח הדם. כאשר כמות הדם בגופו לא תספיק עוד לקיום החיים, הוא ימות.

זוהי המציאות.
אינני מאמין לסטטיסטיקות, המתפרסמות מדי פעם כדי להרגיע אותנו. הן פשוט מבוססות על הגדרות שיקריות. אינני שם לב להכרזות החסרות של פוליטיקאים למיניהם, של ראשי מחלקות-עליה ופעילי-עליה ושליחי-עליה (גם אותם החוזרים בסוף לארץ). אינני מאמין לכל הפירסומים על המאמצים הארורים המושקעים למניעת הירידה ולהחזרת היורדים ארצה.

אני מאמין למה שאני רואה ושומע. אני עורך בראשי רשימה של כל האנשים שהיכרתי לפני ארבעים ושלושים ועשרים שנה, ושנעלמו באורח מיסתורי. אני מקשיב למה שאומרים צעירים המסיימים את שרותם הצבאי, והשואלים את עצמם בצורה מע' שית ועניינית אם לחיות בארץ או להגר לארצות-הברית, כאילו היו אלה שתי אופציות שוות-ערך, והשאלה היא רק של תועלת ונחיות.

אני מקשיב ושומע ומתחלחל.

אל תהיה לאיש אשליה: הירידה מן הארץ היא מחלה המכרסמת בכל השכבות, בכל העדות, בכל המעמדות. הפיתוי עומד לפני ארונטס יפת כמו לפני נהג-מונית בבאר-שבע; לפני הבן העשירי של קשהיים בכת-שאן כמו לפני הפרוי פסור המצטיין באוניברסיטה העברית; לפני תת-אלוף (מיל') כמו לפני טוראי.

את כולם תפגוש ביום בהיר בשעת טיול בשדרה החמישית של ניויורק או ברחובי-קייזר בפראנק-פורט, בכיכרה-עירייה בקופנהאגן או בסן-ז'רמן בפאריס.

אתה תשמע מהם אלף ואחת סיבות לירידה. נמאס מן המילואים. אי-אפשר לסבול את חוסר-ההתחשבות-בזולת של הישראלי המצוי. דופקים את השחורים. המיסים בארץ הורגים.

מה יהיה כאשר בני יגיע לגיל 18 ויצטרך לשרת במלחמה הבאה? למארוקאי אין קיום כמדינה. זאת לא מדינה לבני-תרבות. לעולם לא הייתי מגיע בארץ לרכישת דירה. המערכת הפוליטית בארץ מושחתת עד היסוד, ואין שום סיכוי לשנות משהו. לעולם לא יהיה שלום. הדתיים הופכים את החיים בארץ לגיהנום. אין בארץ מקום ליוזמה חופשית. לא רציתי לחכות עד שהבריונים של כהנא ישלטו על המדינה. בארץ לא מפרגנים לאדם מוכשר.

כל אלה סיבות טובות ונכונות. לולא איבדה המערכת הפוליטית בארץ מזמן את הקשר עם המציאות ואת הכושר להקשיב לרחשי הציבור, היה אולי נעשה משהו כדי לפתור לפחות חלק מן הבעיות האלה. הממאיסות את החיים על האדם בישראל.
אבל אינני מאמין שאחת הסיבות האלה, או כמה מהן ביחד, הן הגורם האמיתי לירידה.

כלב הקירי קבור במקום אחר. יש אף אחת סיבות לירידה. יש רק סיבה אחת ויחידה להישארות בארץ. זוהי: יש לנו זהות. יש לנו שייכות.

מול השגרירות האמריקאית בתל-אביב

אנחנו משייכים לאומה שמקומה בארץ הזאת, ושארין מקומה בשום מקום אחר על-אדמתנו. זו מדינתנו. זו שפתנו. ומפני שזוהי כך, לא נוכל להיות מאושרים ושלמים עם עצמנו בשום מקום אחר — לא ככלל, וגם לא כיחידים.

זהו דבר שאינו ניתן למרידה ולספירה, אי-אפשר לראותו או לבטא אותו בדולארים ובקראטים. מי שחש בזה, יודע.

מי שאינו חש בזה, יחשוב שכל אלה אינן אלא מליצות נבוכות. אך לתאר שקיעת-שמש לעוורר? סימפניה לחירש? מולדת לצוענני?

מי אשימים את החינוך. המרות המיסכנות אשמות בכל. הן וכלייהתיקשורת.

אבל המורה הטובה ביותר יכולה רק להנחיל את המושגים המקובלים בחברה. אין היא נקראת להמציא אידיאולוגיה חדשה, ויתכן שהדבר גם נאסר עליה.

אבל זהו מה שדרוש.
ליישות הזאת שהקמנו כאן, לשייכות הזאת שאנו חשים בה בליבנו, לאומה הזאת המושרשת באדמת הארץ הזאת — אין שם.

בית-הספר הישראלי אומר לתלמידיו: יהודים אתם, וכל מנגי נוני התעמולה והתיקשורת של החברה הישראלית חוזרים על כך, יום-יום ושעה-שעה: יהודים אתם. אתם שייכים לעם היהודי. זוהי מדינת העם היהודי. כך נאמר עכשיו גם בחוקה-המדינה. אבל מה זה "יהודי"? מי זה "העם היהודי"?

זהו גוף עולמי, השותפות של כל מי שמוגדרים כיהודים. אם השייכות לגוף הזה היא הערך העליון — אין באמת כל מניעה לירידה. כי יכול אדם להיות יהודי טוב בלא-סינגאס כמו באילת, בפאריס כמו בשדרות.

בכורליהילס כמו על הריה-כרמל. הרבי מלובאביץ' בכרוקלין הוא יהודי טוב כמו חסידיו בכפר-חב"ד, ומאיר כהנא הוא יהודי טוב כשהוא מרביץ לכושים בהאר-לם כמו בשעה שהוא מרביץ לערבים בירושלים.

ליהדות אין גבולות ואין שטח. היא היתה קיימת אלפיים שנה בפזורה, ותחיה שם עוד אלפיים שנה, אם ירצה השם. אך מה כל זה למדינת-ישראל?

במקום שהיהדות היא הערך העליון והעיקרי, יש תנועה דו-סיטרית. מברוקלין לבנימינה, ומבנימינה לברוקלין.

הציונות היתה אמורה לשנות זאת. הציונות היתה אמורה לקרוא ליהודים להתקבץ בארץ-ישראל, ולהישאר בארץ-ישראל לצמיתות. תיאודור הרצל עצמו סבר כי אחרי הקמתה של מדינת-היהודים יתכללו וייעלמו שאר היהודים ככל הארצות, כמו איברים מדולדלים.
אבל התנועה הציונית בגדה מזמן, והפכה כלי ריק. לא רק מבחינה מעשית, אלא גם מבחינה רוחנית.
אפשר להיות ציוני טוב מאוד בכל מקום. נרמה שכלל שגלל המרחק מארץ-ישראל, הציוני נעשה נלהב וקנאי יותר. הוא שולח לנו את ליבו, ולפעמים בעטיפה של דולארים.

ציוני טוב יכול, לעשות עליה, כפי שזה נקרא עכשיו בסלנג הנורא של התנועה. אבל ציוני טוב יכול גם, לעשות ירידה. בציונות כמו שהיא היום, אין עוד כל מניעה לכך.

אם כן, מהי האומה הזאת, שאנחנו משייכים אליה, שאנחנו רוצים להתגאות בה?
מהי האומה הזאת, אשר ההשתייכות אליה עושה אותנו שונים מכל שאר היהודים, מכל שאר הציונים?

קיראו לה עברית, קיראו לה ישראלית, קיראו זה בכל שם שהוא. אבל קיראו לה בשם.
כי רק זהות הברורה והחדה, ללא טישטוש ומחיקה, יכולה להגן על המדינה הזאת. מפני התאבדות כרגליים.
חז"ל ציוו: "עשו סייג לתורה"; והם ידעו מה הם אומרים. האומה הזאת שלנו, אשר המוני בניה בורחים ממנה, אינה זקוקה רק לסייג. היא זקוקה לתהום.

תהום שתפריד בינה ובין ברוקלין ובאנוס-אייירס, קופנהאגן וקייפטאון.
תהום האומרת: ישראלית אתה, קודם כל ומעל לכל! ישראלית אתה, כי כאן תחיה ובאן תמות, כאן תעבוד ובאן תיצור, כאן תשלים וסיפוי וכאן תשרת בצבא, כאן תהיה אדון לגורלך, לטובה או לרעה.

וכל מי שאינו חי כאן, פשוטו כמשמעו, ואינו עובד ויוצר כאן, ואינו משלם כאן מס (מס, לא תרומה!) ואינו משרת במילואים, אינו מגדל כאן את ילדיו ואינו מדבר את שפתנו — זו השפה שקמה לתחיה בצורה כה מופלאה — תהום רובצת בינו ובין: אומה אחרת.

מי שישטוש המושגים וחוסר התייחסות גורמים לרבים מן הביבלולים בחינה הממלכתיים היומיומיים.
כל פרישת סווי מילר, והקומדיה שגוברה הוא יצחק פריץ, לא היתה אפשרות אילו היו לנו מושגים לאומיים ברורים.

אם סווי מילר או אולסי פרי או כל אדם אחר רוצה להצטרף לאומה שלנו, לחיות את חייה להתחלק בגורלה — ברוך הבא. אין הוא זקוק לשום הכשר פרט לרצון זה.

ואילו ההצטרפות לדת כלשהי, או לכת כלשהי, היא עניין שונה לגמרי. עניין המעניין אותי, למען האמת, כקליפת-השום.

אך דבר אחר צריך להיות ברור לגמרי. ועלינו להבהיר זאת לכל:
אי-אפשר לשלוח לנו לב, שאינו קשור בגוף, ואי-אפשר להשאיר לנו לב, כאשר הגוף הולך לחיות במקום אחר.
מי שרוצה להביא לנו את ליבו, צריך להביא אותו בגופו. ומי שרוצה להשאיר כאן את ליבו, צריך להשאיר אותו בגוף החי כאן, הפועל כאן, המשרת כאן, היודע כאן צער ואושר, שימחה ויגון.
כאשר זה יהיה ברור לגמרי, יפסיקו כאן לשבת על מיוזרות, לקרוא לילדים תום ושילי ואורלי ודון ושאר שמות הבאים להקל על ירידה בשעת-הכושר, ולחשוב שרק הפרייארים נשאי רים כאן.

לא נכפה דבר על איש. השער פתוח לרווחה. אך מי שנשאר כאן, יישאר כאן בכל הלב!

מאת אודי אבנרי